1. VOORWOORD – SAMEN STERK, PUUR LOKAAL

Peel en Maas is een gemeente (een gebied met een eigen bestuur). De gemeente heeft 11 dorpen. Elk dorp is anders. Toch horen we bij elkaar. Samen zijn we één gemeenschap (mensen die samen leven). In Peel en Maas werken mensen samen. Ze pakken dingen aan (ze doen wat nodig is). Ze zorgen voor elkaar.

Lokaal Peel en Maas is een lokale partij (een groep mensen die meedoet aan de politiek in de gemeente). De partij heeft veel ervaring met besturen (leiding geven). Wij nemen verantwoordelijkheid (we zorgen goed voor onze taken). Wij horen niet bij grote partijen in Den Haag. Wij maken onze keuzes hier in de gemeente. Dat doen we samen met inwoners (mensen die hier wonen), ondernemers (mensen met een eigen bedrijf) en verenigingen (groepen mensen die samen iets doen). We luisteren naar mensen en gebruiken ons gezond verstand.

In de gemeente zijn veel belangrijke onderwerpen. Het gaat over wonen, leefbaarheid (hoe fijn het is om ergens te wonen), zorg, werk en geld (economie), veiligheid en duurzaamheid (goed zorgen voor natuur en toekomst). Deze onderwerpen zijn belangrijk voor alle dorpen en voor het buitengebied (gebied buiten de dorpen).

Om dit goed te doen, hebben we een gemeente nodig die:

- te vertrouwen is
- makkelijk te bereiken is
- duidelijk zegt wat wel en niet mag
- uitlegt waarom iets wel of niet mag
- samenwerkt met anderen
- ruimte geeft als dat kan
- duidelijke keuzes maakt als dat nodig is

Wij willen dat Peel en Maas in 2030 een sterke en groene gemeente is. Een gemeente waar mensen zich met elkaar verbonden voelen (bij elkaar horen). Het moet een fijne plek zijn om te wonen, te werken, te leren en te leven. Voor jonge en oudere mensen. Een plek waar mensen verschillend mogen zijn en voor elkaar zorgen.

In dit plan staat wat Lokaal Peel en Maas wil doen van 2026 tot 2030. Het plan is duidelijk en goed te doen (haalbaar: het kan echt). Goed bestuur betekent dat je keuzes maakt en dat je die keuzes ook durft te maken.

We kijken niet alleen naar nu, maar ook naar later. We willen dat Peel en Maas ook in de toekomst een fijne plek blijft. Voor onze kinderen en kleinkinderen. Een plek die mooi, gezond en veilig is.

Samen Sterk, Puur Lokaal.

2. WIE WE ZIJN: LOKAAL, ONAFHANKELIJK EN GEWORTELD IN 11 DORPEN

Lokaal Peel en Maas is begonnen omdat inwoners, ondernemers (mensen met een eigen bedrijf) en vrijwilligers niet meer wilden toekijken. Zij wilden zelf verantwoordelijkheid nemen (zelf zorgen en keuzes maken) voor hun leefomgeving (de plek waar je woont). Wij brengen de kennis en kracht van onze dorpen samen in de lokale politiek (besluiten en regels in de gemeente). Niet vanuit een kantoor ver weg, maar vanuit het dagelijks leven.

Wie zijn wij

- **Samen sterk**
  Wij werken samen. Iedereen brengt zijn eigen ervaring en kennis mee.
- **Puur lokaal**
  Wij zijn niet verbonden aan landelijke partijen (partijen die in heel Nederland actief zijn). Wij maken onze keuzes hier, in Peel en Maas.
- **Verbindend**
  Wij brengen mensen bij elkaar. Mensen met verschillende achtergronden (waar mensen vandaan komen) en meningen werken samen voor het belang van onze gemeente.
- **Pragmatisch en nuchter**
  Pragmatisch betekent: praktisch en realistisch (wat echt kan en werkt). Wij maken keuzes die goed uitvoerbaar zijn (die je echt kunt doen).
- **Dichtbij**
  Wij vinden het belangrijk wat er gebeurt in onze straten en dorpen.
- **Met oog voor onze omgeving**
  Wij kijken ook naar de regio (het gebied om Peel en Maas heen). We hebben deze regio nodig. Daarom willen we daar ook meedenken en meepraten (invloed hebben: kunnen meebeslissen).
- **Betrouwbaar**
  Wij doen wat we zeggen en we zeggen wat we doen.

Onze kracht zit in onze 11 dorpen. In de dorpen zijn inwoners, verenigingen (groepen mensen die samen iets doen) en vrijwilligers heel belangrijk. Zij zijn de ruggengraat (de basis, het belangrijkste) van de gemeenschap (mensen die samen leven). Wat daar begint, steunen wij. Wat goed werkt, maken we groter en sterker.

Wij kiezen voor een open en eerlijke manier van besturen (leiding geven aan de gemeente). Geen politieke spelletjes (trucs om macht te krijgen) maar duidelijke keuzes. Samenwerken en verantwoordelijkheid nemen. We doen dit altijd voor het belang van Peel en Maas, nu en in de toekomst (lange termijn: voor later).

3. WAT WE HEBBEN GEDAAN EN BEREIKT

Lokaal Peel en Maas gelooft in zichtbaar resultaat (wat je echt kunt zien). Niet alles lukt meteen. Maar samen met inwoners, verenigingen (groepen mensen die samen iets doen), ondernemers (mensen met een eigen bedrijf) en de hele gemeenteraad (alle gekozen mensen in de gemeente) hebben we de afgelopen jaren stappen gezet (vooruitgang gemaakt). Hieronder staan voorbeelden waar we trots op zijn.

Zorg voor elkaar

- We hebben premantelzorgwoningen mogelijk gemaakt. Dit zijn woningen voor familie die voor elkaar zorgt. Zo kunnen mensen langer in hun eigen omgeving blijven wonen.
- Dorpsondersteuners en de zorgcoöperatie (samenwerking voor zorg) zijn verder gegroeid.
- Vrijwilligers en mantelzorgers (mensen die zorgen voor familie of bekenden) krijgen meer steun.
- We steunen het Huis van Morgen en digitale hulpmiddelen (technische hulpmiddelen) om zorg voor ouderen makkelijker te maken.
- We hebben gekozen om NLW te veranderen in een ontwikkelbedrijf (bedrijf dat mensen helpt bij werk en ontwikkeling).
- In Maasbree is het ‘Thoeshoes’ gemaakt. Dit is een plek waar mensen elkaar makkelijk kunnen ontmoeten.

Wonen en fijne dorpen

- In bijna alle dorpen zijn nieuwe woningen gebouwd of gepland.
- We helpen mensen om te verhuizen naar een andere woning (doorstroming), bijvoorbeeld met mantelzorgwoningen en levensloopbestendige woningen (woningen waar je ook kunt wonen als je ouder wordt).
- Inwoners van Peel en Maas krijgen voorrang bij inschrijving voor een woning. Zo krijgen jongeren en gezinnen een eerlijke kans.
- De gemeente stuurt meer zelf bij grond en bouw (actieve grondpolitiek: de gemeente heeft meer leiding).
- Er komen appartementen boven de Aldi en het gebouw van Douglas in Panningen.
- In Panningen blijven woningen staan. Ze worden niet gesloopt (afgebroken) voor extra parkeerplaatsen.
- Er zijn nieuwe plannen voor woningbouw, onder andere in:
    - Panningen-Zuid en bij de voetbalvelden in Egchel
    - Baarlo – Kuukven
    - Meijel-Oost
    - Maasbree – In den Bosch en Meuleveld
    - Helden – In de Pas
    - Grashoek – Roomweg/Helenaveenseweg

- Koningslust – Koningsweide en de oude basisschool
- Beringe – Nelisveld
- Kessel – Antoniushof
- Kessel-Eik – Masterplan (groot plan voor het gebied)

Leefomgeving en natuur

- Peel en Maas Schoon is uitgegroeid tot een initiatief van inwoners (plan van inwoners).
- Het beheer van bermen (gras langs de weg) is verbeterd en er wordt natuurvriendelijk gemaaid (met aandacht voor planten en dieren).
- We pakken zwerfafval (afval op straat) actief aan en zorgen voor meer groen in de dorpen.
- We zijn gestart met een bomenplan. Inwoners kunnen gratis bomen krijgen.

Energie en duurzaamheid

- Er zijn grenzen gesteld aan zonneweides (grote velden met zonnepanelen). Het landschap en fijn wonen zijn het belangrijkst.
- We stimuleren zonne-energie op daken van huizen en bedrijven.
- Lokale energie-initiatieven (plannen van inwoners) krijgen steun. De energie is voor een groot deel van mensen uit de gemeente (lokaal eigenaarschap: mensen uit de gemeente zijn mede-eigenaar).
- We hebben 4 miljoen euro gekregen van de landelijke overheid (rijksmiddelen: geld van de overheid) voor een warmte-koudenet (systeem voor verwarmen en koelen).

Werk en economie

- Het lokale ontwikkelbedrijf is gestart. Dit bedrijf helpt mensen met werk en begeleiding.
- Bedrijventerreinen in Meijel en Maasbree zijn groter en moderner gemaakt.
- Lokale ondernemers krijgen actieve steun van de gemeente.
- Arbeidsmigratie (mensen uit andere landen die hier werken) staat op de agenda. We letten op goede woningen, verdeling en prettig wonen.
- De toeristische sector (vakantie, hotels, campings) wordt sterker door samenwerking met ondernemers en het Toeristisch Platform Peel en Maas.

Samen leven in de dorpen

- Er is geld gestoken in gemeenschapshuizen en ontmoetingsplekken.
- De samenwerking met dorpsoverleggen (groepen inwoners die meedenken) is beter geworden.
- MFA De Paort is gemaakt als gemeenschapshuis (plek voor activiteiten) in Kessel.
- Ontwikkelingen rond Kasteel de Keverberg in Kessel zijn mogelijk gemaakt.
- Veel dorpen hebben plannen gemaakt voor hun toekomst (dorpsontwikkelingsvisies). We hebben deze plannen besproken.

- Verenigingen krijgen brede ondersteuning (hulp op verschillende manieren).
- We waren nauw betrokken bij het ontstaan van Dorpscoöperatie Peelgeluk (samenwerking van inwoners).
- Het Piuspark in Panningen is verder ontwikkeld.

Veiligheid en verkeer

- Belangrijke wegen zijn verbeterd, zoals de Meijelseweg en Kanaalstraat in Beringe.
- Er zijn meer boa's (handhavers die toezicht houden) voor meer zichtbaarheid op straat.
- We pakken ondermijning (criminele activiteiten) actief aan, onder andere met het project 'Kijk Niet Weg!'.
- Rond scholen is het verkeer veiliger gemaakt.
- Er zijn meer veilige fietspaden en betere straatverlichting.
- We hebben aandacht gevraagd voor het alarmsysteem (waarschuwingssysteem), zodat het ook werkt bij stroomuitval.

Onderwijs en jeugd

- We investeren in nieuwe schoolgebouwen en het verbeteren van bestaande scholen.
- De samenwerking tussen scholen, jeugdwerk en verenigingen is beter geworden.
- Jonge mantelzorgers krijgen extra ondersteuning.
- Er is meer aandacht voor mentale gezondheid (hoe iemand zich voelt in zijn hoofd), met hulp die makkelijk te bereiken is.
- We hebben een motie (officieel voorstel) ingediend voor eenvoudige en duidelijke taal in beleid en besluiten. Deze motie is aangenomen (goedgekeurd).

Tot slot

Lokale politiek werkt.

Dit overzicht laat zien wat we samen hebben bereikt. Het laat zien dat lokale politiek werkt als je luistert, keuzes maakt en samen blijft doorgaan.

4. VISIE OP DE TOEKOMST VAN PEEL EN MAAS

Lokaal Peel en Maas vindt dat we duidelijke keuzes moeten maken voor de toekomst van onze gemeente. De ruimte is niet oneindig (niet onbeperkt). Daarom moeten we kiezen. Met deze keuzes geven we richting (we bepalen de weg) aan de ontwikkeling (groei en verandering) van onze gemeente. We kiezen wat we willen beschermen en waar we ruimte voor geven.

Lokaal Peel en Maas vindt dat deze keuze past bij onze slogan: ‘Beleef de ruimte’. Deze slogan laat zien dat wonen en recreatie (uitrusten en vrije tijd) heel belangrijk zijn. Deze onderwerpen staan voorop.

In deze visie (toekomstbeeld) kijken we verder dan één bestuursperiode (4 jaar). De visie helpt ons bij de keuzes die we nu maken.

Speerpunten – Levendige dorpen, verenigingen en zorg

1. Gemeenschapshuizen, verenigingen en sport zijn de basis van vitale (levende en actieve) dorpen.
2. Positieve gezondheid: beleid (plannen en regels), preventie (problemen voorkomen) en handhaving (controleren van regels) werken samen.
3. We hebben steeds aandacht voor mentale gezondheid (geestelijke gezondheid).
4. Mensen kunnen langer thuis wonen door goede hulp en ondersteuning.
5. Iedereen doet mee. We zetten sterk in op het ontwikkelbedrijf (bedrijf dat mensen helpt bij werk en groei).

Speerpunten – Jeugd en onderwijs

1. Ouders zijn heel belangrijk voor de opvoeding en toekomst van kinderen.
2. Jongerenwerk is goed zichtbaar en werkt samen met ouders en de omgeving.
3. In alle dorpen zijn speelplekken, ontmoetingsplekken en plekken om te bewegen. Deze zijn vrij toegankelijk (iedereen kan er komen).
4. Er zijn plekken voor jongeren, waar zij zich welkom en thuis voelen.

Speerpunten – Wonen en fijne dorpen

1. Groei in alle 11 dorpen.
2. Panningen–Helden–Egchel is een belangrijk gebied voor groei.
3. We stimuleren verschillende woonvormen, zoals CPO (mensen bouwen samen hun eigen huizen) en hofjes (kleine woonvormen rond een tuin).
4. We bouwen betaalbare woningen, vooral studio’s en kleine woningen.
5. We helpen mensen om te verhuizen naar een andere woning (doorstroming) en bouwen levensloopbestendige woningen (woningen waar je ook kunt wonen als je ouder wordt) voor alle generaties (leeftijden).
6. We maken tijdelijke en flexibele woningen, zoals tiny houses (heel kleine huizen), en gebruiken lege gebouwen opnieuw (transformatie: omvormen).

7. We bouwen meer de hoogte in en zorgen voor slim parkeren en deelmobiliteit (auto's of fietsen delen).

Speerpunten – Migratie en arbeidsmigratie

(Migratie = mensen die van het ene land naar het andere verhuizen)
(Arbeidsmigratie = mensen uit andere landen die hier komen werken)

1. We kiezen voor arbeidsmigratie die goed is voor werk, zorg en samenleven.
2. Asielmigratie (vluchtelingen) volgt landelijke afspraken. We kijken regelmatig of dit goed gaat (evaluatie: beoordelen).
3. Arbeidsmigranten wonen verspreid (niet allemaal op één plek).
4. We werken aan hetzelfde migratiebeleid in de regio (gebied om ons heen).

Speerpunten – Leefomgeving en natuur

1. Samen met inwoners zorgen we voor meer groen in straten en voortuinen.
2. Groen en prettig wonen zijn altijd belangrijk bij keuzes over ruimte.
3. We zorgen voor meer groen in Peel en Maas.
4. Ons motto is: ***'Tegels eruit, groen erin'*** (meer planten, minder stenen).

Speerpunten – Verkeer en bereikbaarheid

(Mobiliteit = verplaatsen, van A naar B gaan)

1. We geven meer aandacht aan de fiets.
2. Verplaatsen moet voor iedereen mogelijk zijn, ook zonder vaste buslijn.
3. Regels voor parkeren (parkeernormen) passen bij de plek (locatie).
4. We proberen zwaar landbouwverkeer uit dorpen te houden.
5. In het centrum van Panningen geldt: winkels open, lopend winkelen. Fietsers stappen af tijdens openingstijden, zodat het veilig is voor voetgangers.

Speerpunten – Toekomst en duurzaamheid

(Duurzaamheid = goed zorgen voor natuur en toekomst)

1. We besparen energie en voorkomen energiearmoede (te weinig geld voor energie).
2. We maken meer lokale energie (zelf energie opwekken), delen energie en slaan energie op.
3. We pakken een vol stroomnet aan (netcongestie: te veel stroom tegelijk), met aandacht voor ondernemers.
4. We werken aan hergebruik van materialen (circulaire economie) en duurzaam bouwen.
5. We zorgen voor groene dorpen en meer biodiversiteit (verschillende planten en dieren).

Speerpunten – Werk, ondernemen en landbouw

1. Toerisme (vakantie en vrije tijd) is belangrijk voor de economie.
2. Er is ruimte voor lokale ondernemers.

3. Lege gebouwen en oude boerderijen krijgen een nieuwe functie.
4. Vergunningen (toestemming van de gemeente) zijn snel, duidelijk en voorspelbaar voor het MKB (midden- en kleinbedrijf).
5. We zorgen voor een fijn buitengebied met ruimte voor bestaande boeren.

Speerpunten – Cultuur, erfgoed en identiteit

(Erfgoed = belangrijke oude gebouwen en plekken)
(Identiteit = wie we zijn en wat ons bijzonder maakt)

1. We beschermen erfgoed, monumenten (oude gebouwen) en het landschap, en gebruiken deze ook in de toekomst.
2. Verenigingen, het streekmuseum en heemkundekringen (groepen die lokale geschiedenis bewaren) zijn belangrijk voor onze geschiedenis.
3. Cultuur is er voor alle leeftijden, met extra aandacht voor ouderen (senioren) en KBO's (verenigingen voor ouderen).
4. We steunen de Limburgse taal en streekcultuur in verenigingen en activiteiten.

Speerpunten – Bestuur, dienstverlening en geld

1. Open en duidelijke communicatie.
2. Minder loketten en duidelijke procedures (vaste werkwijzen).
3. Meer digitale diensten (via computer), met persoonlijke hulp waar nodig.
4. De gemeentelijke lasten (belastingen) blijven zo laag mogelijk.

In de volgende hoofdstukken werken we deze speerpunten verder uit en geven we meer uitleg.

LOKAAL PEEL EN MAAS – Samen sterk. Puur lokaal.

5. VITALE DORPEN, VERENIGINGEN EN ZORG

In Peel en Maas zorgen mensen voor elkaar. Dat hoort bij onze dorpen. Het zit in het DNA (het karakter) van onze verenigingen en in het naoberschap (buren die elkaar helpen). Deze kracht is de basis van ons sociaal beleid (regels en plannen over hoe mensen samen leven).

Lokaal Peel en Maas vindt dat zorg en hulp het beste werken als deze dichtbij zijn. Mensen moeten zoveel mogelijk zelf en samen dingen kunnen doen. De gemeente helpt waar dat nodig is. De gemeente verbindt mensen en vangt op (helpt bij problemen) als het moet.

Levende dorpen (vitale dorpen), verenigingen, vrijwilligers en zorg horen bij elkaar. Ze kunnen niet los van elkaar bestaan (onlosmakelijk verbonden). Sterke gemeenschappen zorgen voor betrokkenheid (meedoen), nabijheid (dichtbij zijn) en veerkracht (kracht om met problemen om te gaan).

Wat zien we?

Steeds meer inwoners gebruiken mogelijkheden zoals premantelzorgwoningen en het splitsen van woningen (woningsplitsing) om voor elkaar te zorgen. Tegelijk wordt de bevolking ouder. Mantelzorgers (mensen die zorgen voor familie of bekenden) en vrijwilligers krijgen meer druk. De zorg wordt ook complexer (ingewikkelder). Dat komt door te weinig personeel en veel regels.

Inwoners willen zoveel mogelijk zelf de regie houden (zelf beslissen over hun leven). Dat vraagt om maatwerk (hulp die past bij de persoon). Lichte hulp waar het kan. Professionele zorg waar het moet. De gemeente heeft hierin een taak, maar kan dit niet alleen. Dorpen, vrijwilligers en maatschappelijke organisaties (organisaties die mensen helpen) blijven heel belangrijk.

Wat willen we bereiken?

Langer thuis wonen

Lokaal Peel en Maas wil dat senioren (ouderen) langer thuis kunnen blijven wonen, als zij dat willen en kunnen. We zetten in op preventie (problemen voorkomen), bewegen en gezond leven. Ook zorgen we voor praktische hulp.
Daarbij horen eenvoudige digitale hulpmiddelen, zoals alarmering (een alarmknop) en beeldcontact (bellen met beeld) met zorgverleners. We willen ook meer ontmoetingsplekken in alle dorpen.

Ondersteuning van mantelzorgers

Mantelzorgers zijn heel belangrijk. Zij doen veel, maar hoeven het niet alleen te doen. De gemeente neemt de zorg niet over, maar helpt en ontlast (neemt druk weg) waar dat nodig is.

We breiden respijtzorg uit (tijdelijke vervangende zorg). Dit doen we samen met plekken zoals Vorkmeer, Vincent van Gogh en het Plattelandshoes.
Jonge mantelzorgers willen we op tijd zien en helpen. Dat doen we via scholen, jeugdwerk en zorgmedewerkers. Zo voorkomen we overbelasting (te veel druk).

Zorg en hulp dichtbij

Hulp in het huishouden is in Peel en Maas bewust dichtbij geregeld. Inwoners hebben recht op hulp. Vrijwilligers en professionals (mensen met een opleiding) werken samen.

Dorpsondersteuners spelen hierbij een belangrijke rol. Zij zijn geen zorgverleners, maar wel het eerste aanspreekpunt (eerste contactpunt) in het dorp. Zij kennen het dorp goed, zien problemen vroeg en helpen mensen de juiste hulp te vinden. We willen deze rol in alle dorpen sterker maken.

Samenwerking in de zorg

Lokaal Peel en Maas wil dat thuiszorg zoveel mogelijk gebiedsgericht (per buurt of dorp) werkt. De gemeente maakt afspraken met zorgorganisaties en stuurt op samenwerking. In elk dorp zijn vaste contactpersonen. Zo blijft de zorg duidelijk, goed geregeld en verbonden met het dorp.

Wonen met zorg

We steunen de bouw en uitbreiding van woonzorgvoorzieningen (woningen met zorg) in meerdere dorpen. Deze zijn bedoeld voor mensen die niet meer thuis kunnen wonen. Zo kunnen zij in of dicht bij hun eigen omgeving blijven wonen.

Inclusie en toegankelijkheid

(Inclusie = iedereen kan meedoen)

Iedereen moet kunnen meedoen. Daarom letten we altijd op toegankelijkheid (dat iets goed te gebruiken is). Dat geldt voor gebouwen en straten, maar ook voor digitale diensten (via computer of telefoon).

Het VN-verdrag (internationale afspraak) over de rechten van mensen met een beperking is hierbij belangrijk. Toegankelijkheid is voor ons een basis (iets wat altijd moet).

Positieve gezondheid

Lokaal Peel en Maas werkt aan Positieve Gezondheid. Dit betekent: gezond leven, genoeg bewegen en minder alcohol en drugs gebruiken. Overgewicht krijgt extra aandacht.

Beleid (plannen en regels), preventie (voorkomen van problemen) en handhaving (controleren van regels) horen bij elkaar. De gemeente maakt duidelijke regels, werkt samen met scholen en verenigingen en controleert als dat nodig is.

Mentale gezondheid

Mentale gezondheid (hoe iemand zich voelt in zijn hoofd) is heel belangrijk. Lokaal Peel en Maas blijft aandacht geven aan dit onderwerp. We willen dat mensen erover durven praten. Taboes (onderwerpen waar mensen niet over praten) moeten verdwijnen.

Voorbeelden zoals de tentoonstelling ‘Open over depressiviteit’ laten zien dat praten helpt. Mensen herkennen elkaar beter en voelen zich gesteund. Deze aanpak blijven we gebruiken.

Iedereen doet mee

Lokaal Peel en Maas gelooft in een samenleving waarin iedereen kan meedoen, zoveel als mogelijk. Daarom steunen we een ontwikkel- en ontmoetingsbedrijf. Hier staat maatwerk (hulp op maat) centraal.

Samen met bestaande initiatieven maken we plekken waar mensen zich kunnen ontwikkelen, anderen ontmoeten en meedoen. Dat kan richting werk zijn, maar ook op een andere manier die waardevol is voor de gemeenschap.

De kracht van de gemeenschap

Dorpsoverleggen (groepen inwoners die meedenken) verbinden mensen in de dorpen. We zorgen voor regelmatig overleg tussen dorpsoverleggen, de gemeente en organisaties. Inwoners kunnen ook zelf contact opnemen met de gemeente.

Verenigingen en gemeenschapshuizen zijn het sociale hart van de dorpen. We steunen samenwerking, slim gebruik van gebouwen en gemeenschapshuizen die klaar zijn voor de toekomst.

Sport en bewegen

Sport en bewegen zijn heel belangrijk voor actieve dorpen. Ze helpen mensen gezond te blijven, voorkomen overgewicht en brengen mensen samen.

Lokaal Peel en Maas investeert in goede sportplekken. We steunen sport in verenigingen en sport die mensen zelf doen. Ook zorgen we voor straten en plekken die uitnodigen om te bewegen.

6. JEUGD EN ONDERWIJS

Jongeren zijn belangrijk voor de toekomst van Peel en Maas. Daarom wil Lokaal Peel en Maas duidelijk beleid voor jongeren. We investeren in de jeugd. Dat doen we zo dichtbij mogelijk.

Wat zien we?

De meeste jongeren groeien goed op in Peel en Maas. Toch zien we dat opgroeien soms moeilijker wordt. Jongeren hebben vaker te maken met prestatiedruk (druk om goed te presteren), stress en zorgen over wonen en geld. Ook is er een digitale wereld die voor ouders soms lastig te begrijpen is.

Sociale media horen bij deze tijd. De uitdaging (moeilijke taak) is hoe jongeren hiermee omgaan. Ook is het belangrijk dat ouders weten wat er gebeurt. Jongeren hebben behoefte aan eigen plekken. Plekken om elkaar te ontmoeten, te ontspannen en zichzelf te zijn. Dat moet kunnen zonder dat zij meteen een probleemlabel krijgen opgeplakt (iemand wordt snel als probleem gezien).

Wat willen we bereiken?

Inzetten op preventie

(Preventie = voorkomen van problemen)

Het voorkomen van problemen is heel belangrijk. We willen programma's over alcohol, drugs en mentale gezondheid (hoe iemand zich voelt in zijn hoofd). We letten ook op de invloed van sociale media en de druk die dit kan geven.

Het is belangrijk dat ouders en opvoeders hierbij worden betrokken. De digitale wereld verandert snel. Ouders moeten weten wat er speelt, zodat zij jongeren beter kunnen begrijpen en helpen.

Jongerenwerkers blijven inzetten

Ouders zijn het belangrijkst in het leven van jongeren. Zij zijn het eerste aanspreekpunt (eerste plek waar jongeren naartoe gaan). Toch zien we dat jongerenwerkers ook veel goed doen voor jongeren.

Lokaal Peel en Maas wil jongerenwerkers blijven inzetten. Het is belangrijk dat zij jongeren ontmoeten op straat en in dorpen. Ook in de avonden en weekenden, en niet alleen op school.

Luisteren naar jongeren

Lokaal Peel en Maas wil beter luisteren naar wat jongeren zelf willen en nodig hebben. Ideeën en plannen van jongeren nemen we serieus. De gemeente helpt hierbij. Soms als initiatiefnemer (degene die begint), soms als ondersteuner of als handhaver (controleren van regels).

Ouders zijn heel belangrijk

Ouders spelen een grote rol in de opvoeding. Die rol moet serieus worden genomen. Ouders zijn de basis voor de toekomst van jongeren.

We willen dat ouders en gezinnen sterker worden. Dat noemen we veerkracht (kracht om met problemen om te gaan). Eerst kijken we naar steun van gezin, school en buurt. Pas daarna naar professionele hulp.

Samenwerking is hierbij belangrijk. Dat zien we al bij activiteiten zoals kind-ouder cafés, webinars (online bijeenkomsten) van scholen en bijeenkomsten in de bibliotheek.

Speel- en ontmoetingsplekken in alle dorpen

Lokaal Peel en Maas wil in alle dorpen speel- en ontmoetingsplekken. Deze plekken zijn voor iedereen toegankelijk (iedereen kan er komen). Ze zorgen ervoor dat mensen elkaar ontmoeten en samen zijn. Dat helpt bij sociale cohesie (mensen voelen zich verbonden).

We willen ook plekken waar jongeren kunnen bewegen en sporten. Zo kan iedereen meedoen.

Het is belangrijk dat jongeren ook zelf meedenken over deze plekken. Het liefst komen de ideeën van jongeren zelf en helpen zij mee met het opzetten en onderhouden. Dat geeft een gevoel van eigenheid (het gevoel dat iets van jou is).

Goed onderwijs is belangrijk

Onderwijs is heel belangrijk voor de ontwikkeling van jongeren. Kinderen brengen veel jaren op school door. Daarom is goed onderwijs nodig.

Lokaal Peel en Maas wil graag een basisschool in elk dorp. Dit helpt om dorpen leefbaar te houden. Tegelijk staat de kwaliteit van het onderwijs (hoe goed het onderwijs is) altijd voorop.

Goede en veilige schoolgebouwen

De gemeente zorgt voor goede en veilige schoolgebouwen. Deze gebouwen moeten klaar zijn voor de toekomst. Ze moeten kinderen helpen bij leren en groeien (ontplooiing: jezelf ontwikkelen).

Elk kind moet een goede start krijgen. Voor ieder kind is er een plek die past.

Samenwerking tussen school, werk en cultuur

Lokaal Peel en Maas wil meer samenwerking tussen scholen, lokale ondernemers en cultuur. De gemeente bepaalt dit niet voor scholen, maar nodigt uit om samen te werken.

We vinden het ook belangrijk dat jongeren leren over de lokale cultuur en geschiedenis. Dat kan bijvoorbeeld via lessen over het dialect en samenwerking met culturele organisaties in de dorpen. Zo geven we onze cultuur door aan nieuwe generaties (leeftijdsgroepen).

7. WONEN EN LEEFBARE KERNEN

Wonen is een belangrijk onderwerp voor de komende jaren. Jongeren en alleenstaanden zoeken een betaalbare woning. Gezinnen willen genoeg ruimte om te wonen en te leven. Ouderen willen vaak kleiner wonen, in een omgeving die bij hen past.

Daarom zijn er meer woningen nodig. Ook moeten mensen makkelijker kunnen doorstromen (mensen die naar een andere woning gaan).

Lokaal Peel en Maas kiest voor realistisch woonbeleid. Dat betekent: bouwen waar het kan. We bouwen op een manier die past bij de schaal (grootte) en het karakter van het dorp. We bouwen niet alleen huizen, maar maken fijne woonplekken. Plekken waar mensen nu en later prettig kunnen wonen.

Wat zien we?

Er is woningnood in Peel en Maas. Dat raakt alle groepen. Er zijn meer mensen die een woning zoeken dan dat er woningen zijn. Daarom zijn andere keuzes nodig dan vroeger.

Vroeger was een kleine uitbreiding genoeg. Nu is de opgave groter. Er zijn grotere uitbreidingen nodig. Alle 11 dorpen moeten kunnen groeien. Dat doen we met maatwerk (oplossingen die passen) per dorp, met aandacht voor het eigen karakter.

Panningen, Helden en Egchel vormen samen het grootste centrum van de gemeente. Hier zijn veel winkels, scholen, zorg en werk. Daarom is dit gebied geschikt voor meer woningbouw. Deze dorpen spelen een grote rol bij het bouwen van nieuwe woningen.

Het is belangrijk dat mensen makkelijker kunnen verhuizen. Dat lukt alleen als er woningen zijn die goed passen. Er is veel vraag naar betaalbare woningen, studio’s, kleine woningen en flexibele woonvormen voor verschillende levensfasen.

Ook in het buitengebied zijn keuzes nodig. Boeren stoppen en gebouwen komen leeg te staan. We moeten goed omgaan met deze plekken, zodat het landschap en prettig wonen blijven.
Soms zijn er concessies (iets aanpassen of loslaten) nodig. Bijvoorbeeld in bouwhoogte of regels voor parkeren.

Wat willen we bereiken?

Verschillende soorten woningen voor iedereen

Lokaal Peel en Maas wil fijne, betaalbare en toekomstbestendige woonplekken in alle dorpen. We bouwen voor alle generaties (leeftijden). Er komen verschillende soorten woningen. Betaalbaar waar het moet. Ruim waar het kan. Duurzaam waar mogelijk.

We blijven zoeken naar goede bouwplekken. Soms kopen we grond. We letten op kwaliteit, maar accepteren dat niet alles overal kan zoals vroeger. Groen, natuur en duurzaamheid blijven belangrijk, maar mogen woningbouw niet tegenhouden.

We willen sneller bouwen. Kleine aanpassingen aan woningen krijgen sneller een vergunning (toestemming). Dat gebeurt via een korte toets en niet via lange procedures.

Sociale huur past bij de behoefte

In grotere bouwplannen zorgen we voor een goede mix. Er komen sociale huurwoningen, betaalbare koopwoningen en woningen in de vrije sector.
De verdeling verschilt per dorp en per plan. We kijken altijd naar wat lokaal nodig is.

Duurzaam en biobased bouwen

(Biobased = gebouwd met natuurlijke materialen)

Bij nieuwbouw stimuleren we duurzaam en energiezuinig bouwen. Waar mogelijk gebruiken we natuurlijke materialen. Dit zorgt voor minder uitstoot van CO_2 (schadelijke gassen), gezondere woningen en een sterke bouwsector voor de toekomst. We werken daarbij graag met bedrijven uit de regio.

Fijn wonen in het buitengebied

In het buitengebied komen steeds meer gebouwen leeg te staan. Lokaal Peel en Maas kiest voor kwaliteit en prettig wonen. Bestaande boeren krijgen ruimte om hun bedrijf voort te zetten binnen de regels.

Nieuwe plannen in het buitengebied zijn alleen mogelijk als ze klein zijn en passen bij het beleid voor Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB) (VAB: lege boerderijen en schuren).

Als gebouwen leeg komen, willen we ze liever ombouwen tot woningen (transformatie: omvormen). Zo blijft er ruimte om te wonen en blijft het buitengebied leefbaar. Recreatie (vrije tijd, ontspanning) mag alleen als het past bij het landschap.

Parkeren en bouwen in de hoogte

In grotere dorpen bouwen we soms hoger. Dat doen we met respect voor het dorpse karakter. Hoger bouwen is geen doel, maar een manier om meer woningen te maken.

Bij nieuwe plannen gebruiken we flexibele regels voor parkeren. We stimuleren slim parkeren en deelmobiliteit (het delen van auto’s en fietsen). Zo gebruiken we de ruimte beter en blijft er meer plek voor wonen en groen.

Groen en bereikbaarheid blijven belangrijk. Maar ze mogen woningbouw niet onnodig vertragen. We zoeken steeds naar een goede balans tussen prettig wonen en de grote behoefte aan woningen.

Wat willen we bouwen?

Betaalbare woningen en studio’s

We bouwen betaalbare huur- en koopwoningen. Ook komen er studio’s en kleine appartementen. Deze woningen zijn bedoeld voor jongeren, starters en alleenstaanden die in Peel en Maas willen wonen. Ze helpen mensen om een eerste stap te zetten en zorgen voor doorstroming.

Levensloopbestendige woningen

(Levensloopbestendig = geschikt voor alle leeftijden, ook als je ouder wordt)

Deze woningen groeien mee met de bewoners. Ze zijn energiezuinig en klaar voor de toekomst.

Voor ouderen maken ze verhuizen makkelijker. Voor jongeren en gezinnen geven ze zekerheid. Ze kunnen op de grond staan of in appartementen worden gebouwd.

(Pre-)mantelzorgwoningen

Dit zijn woningen voor mensen die voor elkaar zorgen. Ze maken wonen dichtbij familie mogelijk. Deze woningen helpen bij naoberschap (buren die voor elkaar zorgen) en doorstroming. We blijven deze woningen steunen en goed registreren (vastleggen) en monitoren (volgen).

Hofjes en woongemeenschappen

We stimuleren woonvormen waarin mensen zelfstandig wonen, maar elkaar wel kennen. Bijvoorbeeld hofjes en woongemeenschappen. Bewoners helpen elkaar en ontmoeten elkaar.

Ook is er ruimte voor kleine woonvormen met lichte zorg. Dit zijn geen grote verzorgingshuizen, maar kleine groepen woningen (woonclusters) in het dorp. Mensen wonen zelfstandig, met zorg dichtbij. Zo blijft wonen in de eigen omgeving mogelijk.

We steunen ook CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap). Hierbij bouwen inwoners samen hun woningen. Dit zorgt voor betaalbaarheid, betrokkenheid en een fijne buurt.

Tijdelijke en flexibele woningen

Tijdelijke woonvormen helpen om snel iets te doen aan woningnood. Het gaat bijvoorbeeld om tijdelijke huizen, tiny houses (heel kleine huizen) en het ombouwen van lege winkels of kantoren.

Deze woningen zijn tijdelijk als dat nodig is, maar altijd bedoeld als stap naar gewoon wonen (regulier wonen).

Kavel- en woningsplitsing

(Kavel = stuk grond)

We blijven beleid voor het splitsen van grond en woningen gebruiken en breiden dit waar mogelijk uit. Dit doen we per dorp, zodat het past bij de grootte en het karakter.

Het splitsen van woningen helpt starters en alleenstaanden. Het zorgt voor extra woonruimte, zonder dat het dorp minder prettig wordt. We maken procedures eenvoudiger, zodat goede plannen sneller kunnen worden uitgevoerd en er minder papierwerk is (bureaucratie: veel regels en administratie).

8. MIGRATIE EN ARBEIDSMIGRATIE

(Migratie = mensen die verhuizen van het ene land naar het andere)

(Arbeidsmigratie = mensen uit andere landen die hier komen werken)

Migratie: duidelijk, menselijk en passend bij onze dorpen

Lokaal Peel en Maas kiest voor een realistische en menselijke aanpak van migratie. Deze aanpak past bij onze dorpen. Ze helpt om samen goed te leven. Daarbij kijken we niet alleen naar geld en werk, maar ook naar prettig wonen en samenleven (brede welvaart: goed leven samen, niet alleen geld verdienen).

Migratie vraagt om duidelijke keuzes en goede leiding (sturing: richting geven). Daarom maken we verschil tussen asielmigratie (vluchtelingen) en arbeidsmigratie (mensen uit andere landen die hier komen werken).

Wat zien we?

Peel en Maas helpt mee aan de landelijke opvang van vluchtelingen. In de afgelopen jaren was er onder andere noodopvang in Maasbree. Daarmee nemen wij onze verantwoordelijkheid.

Tegelijk zien we dat veel regels komen van de landelijke overheid. Deze regels veranderen vaak. Dat maakt het lastig om vooruit te plannen (je weet niet wat er komt). Ook is er vaak te weinig geld. Dit zorgt voor extra druk op de gemeente en de dorpen.

Door de oorlog in Oekraïne zijn veel Oekraïense vluchtelingen naar Peel en Maas gekomen. Onze dorpen hebben hen opgevangen met naoberschap (buren die elkaar helpen), solidariteit (voor elkaar opkomen) en betrokkenheid (meeleven en helpen).

Een deel van deze vluchtelingen blijft misschien langer in Peel en Maas. Dat zorgt voor vragen over wonen, school, werk en integratie (meedoen in de maatschappij). Dit moet gebeuren binnen de bestaande regels.

Arbeidsmigratie is ook belangrijk in Peel en Maas. Arbeidsmigranten zijn nodig voor bedrijven en voor de zorg. Zonder hen kan ons werk en onze zorg niet goed blijven draaien.

De afgelopen jaren ging het vooral over wonen voor arbeidsmigranten. Andere gevolgen kregen minder aandacht. Denk aan prettig samenleven, invloed op dorpen en de toekomst. Vaak werd vooral gekeken naar wat werkgevers nodig hebben. De invloed op buurten en dorpen stond minder centraal.

Arbeidsmigranten zijn ook niet allemaal hetzelfde. Ze verschillen in hoe lang ze blijven, waar ze werken, hun opleiding en hun plannen voor de toekomst. Het huidige beleid kijkt

vooral naar nu, terwijl werk en bevolking blijvend veranderen (structureel: voor langere tijd).

Wat willen we bereiken?

Asielmigratie: verantwoordelijkheid nemen

Lokaal Peel en Maas blijft helpen bij de opvang van vluchtelingen, volgens landelijke afspraken. We verwachten wel dat de landelijke overheid zorgt voor duidelijk en voorspelbaar beleid. Er moeten heldere regels zijn over wie mag komen en wie niet. Ook moet de opvang eerlijk verdeeld worden over het land en moet de gemeente genoeg geld krijgen.

We kiezen voor tijdelijke afspraken. Deze bekijken we regelmatig opnieuw. Zo blijft opvang haalbaar en verantwoord voor onze dorpen.

Oekraïense vluchtelingen: meedoen en verspreid wonen

Voor Oekraïense vluchtelingen die blijven, willen we praktisch helpen bij het meedoen in de samenleving. We verwachten dat zij zoveel mogelijk zelf hun leven oppakken. Dat betekent: zelf werk zoeken, een woning zoeken en hun kinderen naar gewone scholen sturen.

De gemeente helpt waar nodig, bijvoorbeeld met Nederlandse les of begeleiding naar werk of een opleiding. We zorgen ervoor dat vluchtelingen verspreid wonen over de dorpen. Dit doen we samen met scholen, organisaties die helpen en werkgevers.

Door deze spreiding helpen we ontmoeting en meedoen . Zo voorkomen we dat groepen apart gaan leven.

Arbeidsmigratie: kijken naar nu én later

Lokaal Peel en Maas wil bij arbeidsmigratie niet alleen kijken naar woningen en geld. We willen ook kijken naar de invloed op het leven in de dorpen en naar de toekomst van werk.

We kiezen voor een sociale en toekomstgerichte aanpak. Daarbij staat brede welvaart centraal. Dat betekent dat we letten op leefbaarheid, gezondheid, veiligheid, samenleven, woonkwaliteit en de leefomgeving.

Met een nieuw programma over arbeidsmigratie en brede welvaart willen we beter voorbereid zijn op de toekomst. We kijken niet alleen naar de huidige vraag naar arbeidsmigranten, maar ook naar tekorten aan personeel in de toekomst.

Onze MKB-ondernemers (midden- en kleinbedrijf: kleine en middelgrote bedrijven) hebben arbeidsmigranten nodig om te kunnen blijven werken. Ook in de zorg zijn zij belangrijk. Arbeidsmigratie moet helpen bij vernieuwing, meer gebruik van machines en duurzaam werken. Het mag deze ontwikkelingen niet belemmeren (stoppen of vertragen).

Nieuwe plannen voor woningen voor arbeidsmigranten bekijken we niet alleen op plek en ruimte. We kijken ook naar samenleven en omgeving. We letten op spreiding, veiligheid, prettig wonen en bereikbaarheid van winkels en zorg.

We werken hierbij samen met andere gemeenten in de regio. Migratie stopt niet bij de gemeentegrens. Door samen dezelfde uitgangspunten te gebruiken (principes: basisregels), voorkomen we dat gemeenten met elkaar gaan strijden (beconcurreren: tegen elkaar werken). Zo schuiven we problemen niet door, maar lossen we ze samen op.

Ons doel is een sterke economie én fijne dorpen. Dorpen waar mensen goed samenleven en waar ruimte en wonen in balans blijven.

9. LEEFOMGEVING EN NATUUR

Peel en Maas is een groene gemeente. Onze natuur, beekdalen, landschappen, dorpsranden en agrarische omgeving (landbouwgebieden en gebieden met boerderijen) zijn belangrijk voor ons dagelijks leven. Ook groene bedrijventerreinen horen daarbij. Voor Lokaal Peel en Maas is natuur geen bijzaak. Natuur is een belangrijk uitgangspunt (basis voor keuzes) bij het maken van plannen.

Wij willen dat kinderen en kleinkinderen veilig en gezond kunnen opgroeien. Dat moet in een groene omgeving zijn. Daarom investeren we in meer planten en dieren (biodiversiteit: verschillende soorten planten en dieren). We zorgen dat de gemeente klimaatbestendig (omgaan met veranderingen in het klimaat) is. Ook werken we aan goed waterbeheer en aan het groene karakter van onze 11 dorpen.

Wat zien we?

Er is steeds meer druk op de ruimte. Er zijn veel wensen. Woningbouw, landbouw, energie, verkeer, recreatie (vrije tijd) en bedrijven vragen allemaal plek. Daarom moeten we goed kiezen en slim combineren. Prettig wonen, natuur en werk moeten in evenwicht blijven.

De natuur staat onder druk. Er zijn minder planten en dieren. Dat is een probleem. Groen is juist goed voor gezondheid, verkoeling, klimaatadaptatie (aanpassen aan het klimaat) en fijn wonen.

De afgelopen jaren is er meer groen gekomen in straten en parken. Er zijn ook meer bomen geplant. Steeds vaker wordt er gebouwd met aandacht voor natuur. Deze ontwikkeling is begonnen, maar het kan sneller en beter samen.

Veel inwoners, scholen en verenigingen nemen zelf het initiatief. We zien dit in groene voortuinen, minder tegels, leerprojecten (educatieve projecten: projecten om te leren), voedselbossen, kruidentuintjes en groene ideeën bij nieuwbouw.

Niet op elke plek kan een boom staan. In dorpen en smalle straten is weinig ruimte. Daar is maatwerk nodig (oplossingen die passen bij de plek). Groen op muren (gevelgroen), klimplanten en kleine tuintjes bij huizen (geveltuintjes) worden steeds belangrijker. Zo kan er ook groen komen waar weinig ruimte is.

Wat willen we bereiken?

Structureel groen en klaar voor de toekomst

(Structureel = blijvend, voor lange tijd)

Lokaal Peel en Maas wil blijvend meer groen in alle dorpen. Groen moet geen los project zijn, maar altijd worden meegenomen bij plannen. Bij nieuwe plannen voor dorpen, wijken, straten en bedrijventerreinen voegen we zichtbaar en blijvend groen toe.

Bouwen met aandacht voor natuur en klimaat (natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen) wordt de basis. Dat geldt ook voor bedrijven. Groen is meer dan alleen bomen. We gebruiken ook groen op muren, klimplanten en kleine tuinen. Vooral op plekken waar geen bomen kunnen staan. Zo gebruiken we de ruimte goed.

Meedoen aan NK Tegelwippen

We doen actief mee aan het NK Tegelwippen (landelijke actie om tegels te vervangen door groen). Inwoners kunnen tijdens deze actie hun tegels gratis wegbrengen naar de milieustraat. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld en helpt dorpen en inwoners bij het vervangen van stenen (verharding: tegels en stenen) door groen.

Ruimte voor ideeën van inwoners

Inwoners en dorpen hebben veel goede ideeën. Deze initiatieven krijgen ruimte en steun. Denk aan buurtmoestuinen, voedselbossen, kruidentuintjes, groene schoolpleinen en leerzame natuurprojecten. Zo wordt vergroening zichtbaar, mogelijk en van iedereen.

10. MOBILITEIT, VERKEERSVEILIGHEID EN BEREIKBAARHEID

(Mobiliteit = verplaatsen, van A naar B komen)

In Peel en Maas zijn veel verschillende wegen. Er zijn 30-, 50- en 60-kilometerwegen. Deze wegen liggen in de dorpen en in het buitengebied. Dagelijks komen hier veel mensen samen. Denk aan kinderen op weg naar school, mensen die winkelen, fietsers, auto's en landbouwverkeer (tractors en grote machines). Verkeer gaat iedereen aan.

Lokaal Peel en Maas kiest voor een goede balans tussen veiligheid, prettig wonen en bereikbaarheid. We zoeken praktische oplossingen die passen bij onze dorpen en die werken in het dagelijks leven.

Wat zien we?

Onze dorpen worden drukker. Er komen steeds meer verschillende soorten verkeer. Auto's, fietsers, voetgangers en landbouwvoertuigen gebruiken vaak dezelfde straat. Daarom is een slimme inrichting van straten nodig. Ook vragen we verantwoordelijk gedrag van iedereen die aan het verkeer deelneemt.

Het openbaar vervoer (bus en trein) is niet overal meer vanzelfsprekend. Vooral in kleine dorpen is dat lastig. Toch moet iedereen zich kunnen verplaatsen. Dat vraagt om oplossingen die passen bij de situatie en om flexibel (kunnen aanpassen) vervoer.

Wat willen we bereiken?

Veilig verkeer, prettig wonen en goed bereikbaar

Lokaal Peel en Maas wil het verkeer veiliger maken en het wonen prettiger. Tegelijk moeten woningen, winkels en bedrijven goed bereikbaar blijven.

We gebruiken vaker auto-te-gast-straten (straten waar auto's te gast zijn en fietsers en voetgangers voorrang hebben).

In het winkelgebied van Panningen werken we volgens het idee 'Winkels open, lopen'. Tijdens openingstijden stappen fietsers af. Zo kunnen voetgangers veilig winkelen. Dit zorgt voor fijne en veilige plekken om te zijn (verblijfsgebieden: plekken waar mensen verblijven). Winkels blijven goed bereikbaar en het leveren van goederen (bevoorrading: spullen brengen) blijft mogelijk.

Veilige routes naar school

Veilig naar school gaan is belangrijk. Dat is een gezamenlijke taak. Rond scholen zorgen we voor rustige gebieden met weinig verkeer (verkeersluwe zones).

We nemen praktische maatregelen. Bijvoorbeeld bepaalde tijden voor autoverkeer, plekken om kinderen af te zetten (kiss & ride) en aangepaste routes waar auto's

langzamer rijden. Ook maken we schoolroutes duidelijk zichtbaar. Zo kunnen kinderen veilig lopen of fietsen.

Als er onveilige situaties zijn, pakken we deze snel aan. We doen wat nodig is om de veiligheid direct te verbeteren. Tegelijk vragen we ook verantwoordelijkheid van ouders, scholen en kinderen. Scholen geven les over verkeer en kinderen leren veilig gedrag.

Samen verantwoordelijk: gedrag en handhaving

(Handhaving = controleren of mensen zich aan de regels houden)

Veilig verkeer gaat niet alleen over straten en wegen. Het gaat ook over gedrag. Lokaal Peel en Maas vindt het belangrijk dat iedereen zich aan de regels houdt.

We letten extra op afleiding in het verkeer, zoals bellen op de fiets. Ook gevaarlijk gedrag met snelle e-bikes en fatbikes nemen we serieus. Waar nodig grijpen we in.

We zorgen voor goede voorlichting (uitleg) én controle. Vooral jongeren en ouders krijgen extra aandacht. Vrijheid in het verkeer betekent ook verantwoordelijkheid.

Fiets, auto en snelheid

De fiets is voor veel mensen belangrijk. In dorpen en op plekken waar mensen lopen en verblijven, zorgen we voor lage snelheden en duidelijke straten.

In het buitengebied, vooral op 60-kilometerwegen, kijken we per plek wat het veiligst is. We kiezen geen standaardoplossingen. Veiligheid staat altijd voorop.

Landbouwverkeer

Landbouw hoort bij Peel en Maas. Toch willen we de veiligheid en rust in dorpen verbeteren. Daarom proberen we zwaar landbouwverkeer (grote machines) zoveel mogelijk uit dorpen te houden.

We verbeteren routes en ontsluitingen (wegen om ergens te komen). Dit doen we samen met boeren en wegbeheerders. Zo wordt het verkeer in woonstraten rustiger.

Parkeren: passend bij de plek

Parkeren blijft nodig. Lokaal Peel en Maas gebruikt flexibele parkeernormen (regels over parkeren). We kijken per plek wat nodig is.

In centra en bij winkels gebruiken we oplossingen zoals kort parkeren, samen parkeren en parkeren aan de rand van dorpen. Tegelijk zorgen we voor goede en veilige plekken om fietsen te stallen.

Zo blijft de fiets een goede keuze voor korte afstanden. Parkeerplaatsen nemen zo niet te veel ruimte in in de leefomgeving.

Openbaar vervoer voor iedereen

Niet elk dorp kan een vaste buslijn hebben. Toch moet iedereen zich kunnen verplaatsen. Daarom zetten we in op flexibel vervoer dat je kunt aanvragen.

We werken samen met dorpen en vrijwilligers. Ook zorgen we voor passend vervoer voor scholieren en ouderen. Waar het past, stimuleren we deelmobiliteit (het delen van auto’s en fietsen). Zo blijft Peel en Maas bereikbaar voor iedereen.

11. TOEKOMST EN DUURZAAMHEID

Duurzaamheid (goed zorgen voor de natuur en de toekomst) is voor Lokaal Peel en Maas heel belangrijk. Het is geen modewoord. Het gaat over hoe we zorgen voor elkaar en voor onze leefomgeving. Ook zorgen we zo voor de mensen die na ons komen. Voor onze kinderen en kleinkinderen, maar ook voor andere inwoners van Peel en Maas.

Duurzaamheid past bij onze kernwaarden (wat we belangrijk vinden). We kiezen voor beleid dat mensgericht is (niemand blijft achter). We doen dit samen, dichtbij en met respect voor natuur en ruimte. We denken niet alleen aan nu, maar ook aan later. Duurzaamheid is geen extra keuze, maar iets wat we altijd meenemen.

Peel en Maas neemt verantwoordelijkheid voor duurzaamheid. We gebruiken energie zuinig. We maken zoveel mogelijk zelf energie. We zorgen voor meer natuur en een fijne leefomgeving. Wat duurzame keuzes opleveren, komt ten goede aan de hele gemeenschap.

Zo werken we samen aan een Peel en Maas waar het ook later fijn is om te wonen, werken en leven.

Wat zien we?

De wereld verandert snel. Dat merken we ook in Peel en Maas. Het weer wordt extremer (heviger). Er is vaker droogte, hevige regen en hitte. Energieprijzen zijn onzeker. Dit is vooral lastig voor mensen met minder geld.

Ook is het stroomnet op veel plekken vol. Dit heet netcongestie (het stroomnet zit vol). Hierdoor kunnen woningen en bedrijven soms geen extra stroom krijgen. Dat is een probleem, want er is juist behoefte aan nieuwe huizen, duurzame plannen en werk. Het volle stroomnet remt (houdt tegen) bouwen en ondernemen.

We zien kansen om zelf energie te maken en slimmer te gebruiken. Maar dit kan botsen met natuur, landbouw en prettig wonen. De druk op natuur, bodem en water wordt groter.

Tegelijk zien we veel goede initiatieven van inwoners. Mensen starten samen energiecoöperaties (groepen die samen energie regelen). Ze isoleren huizen samen, maken buurten groener en hergebruiken materialen. Deze inzet van inwoners is een grote kracht.

Wat willen we bereiken?

Duurzaamheid die eerlijk en dichtbij is

Lokaal Peel en Maas wil duurzaamheid duidelijk en dichtbij maken. We kiezen voor oplossingen die helpen in het dagelijks leven. We willen voorkomen dat mensen in de problemen komen door hoge kosten voor energie.

Daarom beginnen we met energie besparen. Goede isolatie (het huis warm houden) en slim energiegebruik helpen direct. Zo houden mensen grip op hun woonkosten. Inwoners met een laag inkomen krijgen extra hulp, zodat niemand achterblijft.

Slim omgaan met een vol stroomnet

We zien een vol stroomnet niet alleen als probleem, maar ook als kans. Door energie lokaal te maken, te delen en op te slaan, kunnen we het net beter gebruiken. Zo komt er weer ruimte voor huizen en bedrijven.

Ondernemers die vastlopen door het volle stroomnet laten we niet alleen. We helpen bij gezamenlijke oplossingen, zoals energiehubs (centrale plekken voor energie) en lokale samenwerkingen.

Duurzame energie in balans

Bij duurzame energie zoeken we balans. We staan open voor zon- en windenergie, als het past bij duidelijke voorwaarden (regels). Er moet draagvlak (steun) zijn van inwoners. Natuur en landbouw moeten worden beschermd. En het moet iets opleveren voor de gemeenschap.

De winst van energieprojecten moet teruggaan naar de dorpen. Bij nieuwe projecten is minimaal 75% lokaal eigendom (mensen uit de gemeente zijn eigenaar) de norm. Het doel is 100%.

Slim bouwen met hergebruik en natuur

We gaan zorgvuldig om met ruimte en materialen. Wat afval lijkt, kan vaak opnieuw worden gebruikt. Door materialen te hergebruiken, verspillen we minder en bouwen we voor de toekomst.

Waar het kan, bouwen we met aandacht voor natuur. Dit mag bouwen niet onmogelijk of te duur maken.

Groene dorpen die tegen het weer kunnen

Onze dorpen moeten groen en prettig blijven. Ze moeten ook beter tegen hitte en water kunnen. Daarom zorgen we voor meer groen, plekken voor water en bescherming tegen hitte.

Biodiversiteit (planten en dieren), goede bodem en schoon water zijn heel belangrijk. Ze zijn nodig voor een gezonde leefomgeving.

Ruimte voor ideeën van inwoners

Duurzaamheid doen we samen. Inwoners, dorpen en ondernemers denken mee over hun toekomst. De gemeente helpt, verbindt en ondersteunt. Zo krijgen lokale ideeën de ruimte om te groeien en te slagen.

.

12. ECONOMIE, ONDERNEMEN EN LAND- EN TUINBOUW

Peel en Maas draait op ondernemers. Dat zijn MKB-bedrijven (midden- en kleinbedrijf), familiebedrijven, boeren en toeristische ondernemers. Zij zorgen voor werk, een fijne leefomgeving en onze identiteit (wie we zijn).

Lokaal Peel en Maas wil ruimte geven waar het kan. En duidelijke regels (kaders: afspraken en grenzen) waar dat nodig is. We werken aan een toekomst die goed is voor ondernemers. Vakmanschap, vernieuwing (innovatie) en samenwerken zijn daarbij belangrijk.

Wat zien we?

Peel en Maas heeft veel sterke bedrijven. Samen vormen zij de basis van onze economie. Toch lopen ondernemers tegen problemen aan. Er is te weinig geschikte bedrijfsruimte . Er zijn te weinig vakmensen. Sommige bedrijventerreinen zijn oud. En vergunningen (toestemming van de gemeente) duren soms te lang.

In de land- en tuinbouw zien we twee groepen. Sommige boeren willen duurzamer werken en meer en andere dingen doen. Andere boeren stoppen en zoeken een nieuwe invulling voor hun bedrijf. Dit heeft grote invloed op het buitengebied.

Peel en Maas investeert samen met het toeristisch platform (samenwerking) in reclame voor de gemeente. Lokaal Peel en Maas ziet kansen om toerisme (vakantie en vrije tijd), horeca (restaurants en cafés) en keuzes over ruimte beter met elkaar te verbinden. Zo versterken investeringen elkaar.

In dorpen staan winkels onder druk. Tegelijk zoeken startende ondernemers betaalbare en flexibele plekken. Bijvoorbeeld een kleine winkel in een grotere winkel (winkel-in-winkel) of tijdelijk gebruik van lege panden.

Het centrum van Panningen verandert. Maar zonder een nieuw plan voor het centrum (centrumvisie) ontbreken duidelijke keuzes.

Onze plek in de regio

Peel en Maas kiest voor een eigen uitstraling in de regio. Rust, ruimte en kwaliteit van leven zijn belangrijk. We zijn een fijne gemeente om te wonen, met sterke lokale bedrijven. Werken gebeurt steeds vaker in de regio of vanuit huis. Goede digitale voorzieningen helpen daarbij.

We beginnen altijd bij onze eigen ondernemers en boeren. Daarna werken we samen met andere gemeenten en regionale netwerken (samenwerkingsverbanden), zoals Crossroads, Midden-Limburg, Brainport en Greenport. Zo versterken we de economie, zonder onze eigen identiteit te verliezen.

Wat willen we bereiken?

Sterke bedrijven voor nu en later

We willen goede omstandigheden (omgeving om te werken en te ondernemen) voor bedrijven. Dat doen we samen met ondernemers, scholen en partners in de regio. Zo blijft Peel en Maas aantrekkelijk om te investeren. Jongeren krijgen zo ook een toekomst hier.

We geven eerst aandacht aan bestaande bedrijventerreinen. We maken deze weer beter. We gebruiken lege panden opnieuw. Uitbreiden doen we pas als dat nodig is. Zo houden we kwaliteit en variatie in bedrijven.

Land- en tuinbouw: klaar voor de toekomst

Peel en Maas blijft een gemeente met landbouw. Boeren horen bij ons landschap en onze economie. Bestaande boeren krijgen ruimte om duurzaam verder te werken. We letten op bodem, water en omgeving.

Landbouwgrond blijft vooral bedoeld voor landbouw (primair: in de eerste plaats). Voor boeren die stoppen, gebruiken we een aanpak met een duidelijk plan (programmatische aanpak). Lege boerderijen en schuren (vrijkomende agrarische bebouwing) krijgen zo zorgvuldig een nieuwe functie (herbestemming).

Toerisme als kans

Toerisme is belangrijk voor werk en leefbaarheid. Lokaal Peel en Maas wil deze sector (bedrijfstak) versterken. We geven ruimte aan plannen die passen bij rust en kwaliteit. Toerisme verdient meer aandacht, omdat het belangrijk is voor de toekomst van de gemeente.

Het Toeristisch-recreatief Platform Peel en Maas speelt hierin een grote rol en blijft steun krijgen.

Levendige dorpen en een sterk centrum Panningen

We steunen plannen die zorgen voor levendige dorpen en het behoud van voorzieningen. Winkels bij elkaar in het dorp helpen daarbij. Ook geven we ruimte aan winkel-in-winkel en tijdelijke plannen.

Voor het centrum van Panningen kijken we opnieuw naar het plan uit 2012. Dit plan moet duidelijk maken wat waar past. Nu gebeurt ontwikkeling op losse plekken. Dat vraagt om richting.

Een voorbeeld is het vernieuwen van oude panden. Winkels beneden en woningen erboven zorgen voor leven in het centrum. Concrete keuzes volgen uit het nieuwe centrumplan.

Horeca (restaurants en cafés) en terrassen maken het centrum aantrekkelijk. Bij nieuwe plannen zeggen we: *ja, mits* (ja, als het kan: ja, als aan voorwaarden wordt voldaan).

Ruimte voor lokale ondernemers

Lokaal Peel en Maas wil lokale ondernemers helpen. Dat doen we met snelle en duidelijke vergunningen. Dit geldt voor kleine en blijvende plannen (structureel: voor langere tijd). We steunen starters en nieuwe ondernemers.

Boeren krijgen ruimte om duurzaam verder te werken binnen de geldende regels.

13. CULTUUR, ERFGOED EN IDENTITEIT

(Erfgoed = belangrijke historische gebouwen en plekken)

(Identiteit = wie we zijn, wat ons bijzonder maakt)

De cultuur en geschiedenis van Peel en Maas zijn belangrijk. Ze vormen de basis van onze gemeenschap (mensen die samen leven). Cultuur is meer dan kunst of een activiteit. Het gaat ook over erfgoed (oude en belangrijke gebouwen en verhalen), verenigingen, taal, het landschap en plekken waar mensen elkaar ontmoeten. Samen laten ze zien wie we zijn en hoe we samen leven.

Lokaal Peel en Maas kijkt daarom breed naar cultuur, erfgoed en identiteit (wie we zijn).

Kunst en cultuur brengen mensen bij elkaar. Dat gebeurt in verenigingen, bij evenementen (activiteiten), in dorpshuizen, musea en op oude plekken. Cultuur versterkt het naoberschap (buren die voor elkaar zorgen). Jong en oud ontmoeten elkaar. Zo blijven onze dorpen prettig om in te leven.

Wat zien we?

Peel en Maas heeft veel cultuur. In onze dorpen zijn fanfares (muziekverenigingen), toneel- en dansgroepen, musea en heemkundekringen (verenigingen die zich bezighouden met lokale geschiedenis). Er zijn veel activiteiten en evenementen. Ook zijn er veel vrijwilligers die helpen.

In onze gemeente worden verschillende dialecten (streektalen) gesproken. Elk dorp heeft zijn eigen taal. Samen horen deze talen bij onze identiteit.

We zien ook dat cultuur en erfgoed niet vanzelf blijven bestaan. Ze hebben steun, kennis en samenwerking nodig. Veel culturele plannen beginnen lokaal, met eigen inzet. Soms ontbreekt samenhang (goed samenwerken) op gemeentelijk niveau. Tegelijk biedt cultuur veel kansen voor ontmoeting, toerisme (vakantie en vrije tijd) en verbinding tussen dorpen.

Wat willen we bereiken?

Lokaal Peel en Maas wil cultuur en erfgoed sterker maken met een gezamenlijke visie (toekomstbeeld). In deze visie kijken we naar behouden, gebruiken en verder ontwikkelen. Deze visie is de basis voor keuzes, samenwerking en investeringen (geld en inzet).

Cultuur en erfgoed maken dorpen leefbaar

We beschermen wat belangrijk is. En we geven ruimte aan vernieuwing waar dat past. We zorgen goed voor monumenten (oude gebouwen), dorpsgezichten en historische landschappen. Zij laten zien wie we zijn.

Sommige oude gebouwen krijgen een nieuwe functie. Denk aan kerken, boerderijen en bijzondere panden. Zo blijven deze gebouwen bestaan.

Het Museum Peel en Maas en andere musea blijven belangrijk. Zij bewaren onze geschiedenis en zijn plekken om te leren en elkaar te ontmoeten. Ook steunen we heemkundekringen en erfgoedverenigingen. Met hun kennis en vrijwilligers houden zij de verhalen van Peel en Maas levend.

Cultuur is er voor jong en oud

Cultuur is voor iedereen. Verenigingen, KBO's (verenigingen voor ouderen), culturele organisaties en vrijwilligers spelen een grote rol. Zij zorgen voor ontmoeting, zingeving (het gevoel dat iets belangrijk is) en verbinding in de dorpen.

Lokaal Peel en Maas stimuleert culturele activiteiten voor ouderen, bijvoorbeeld via de KBO's. Ook steunen we dorpsactiviteiten en evenementen waar jong en oud samenkomen. Zo wordt het naoberschap sterker.

We moedigen samenwerking aan tussen verenigingen, dorpshuizen, heemkundeverenigingen en culturele groepen. Zo blijft cultuur voor iedereen bereikbaar.

Taal en wie we zijn

De Limburgse taal en streekcultuur horen bij Peel en Maas. We stimuleren het gebruik van dialect in cultuur, evenementen en verenigingen. Dit is vrijwillig, niet verplicht.

We willen ook meer aandacht voor dialect op school. Taal leeft vooral op plekken waar mensen elkaar ontmoeten.

14. BESTUUR, DIENSTVERLENING EN FINANCIËN

(Dienstverlening = de diensten die de gemeente levert aan inwoners)

(Financiën = geldzaken)

Peel en Maas is een gemeente waar veel goed gaat. De gemeente is financieel gezond (heeft haar geldzaken goed op orde). Dat is niet vanzelfsprekend. Het komt door jarenlange nuchtere keuzes, goed plannen met geld en vertrouwen in onze dorpen en inwoners.

Projecten waarbij inwoners zelf meebeslissen (zelfsturingsprojecten: projecten waarbij mensen zelf de leiding hebben) laten zien dat dit goed werkt. Inwoners en verenigingen voelen zich meer betrokken en oplossingen worden beter. Dit past bij Peel en Maas: samen werken, dichtbij en praktisch. Deze manier van werken helpt ook om kosten laag te houden, zonder dat de kwaliteit minder wordt.

Tegelijk zien we dat de gemeente soms lastig te begrijpen is. Regels en de manier van werken zijn niet altijd duidelijk. Ook is het soms moeilijk om het juiste loket te vinden. Dat zorgt voor frustratie (irritatie). Dat is niet wat we willen. De gemeente moet juist samen met inwoners naar oplossingen zoeken.

Ondanks extra druk van de landelijke overheid (het Rijk) en hogere kosten voor zorg, wonen en wegen, heeft Peel en Maas lage gemeentelijke lasten (belastingen). Dat vinden inwoners en ondernemers belangrijk. Dat willen we zo houden.

Goede communicatie is belangrijk voor actieve dorpen (vitale dorpen: levendige dorpen). Nadat het weekblad Hallo stopte, zijn veel dorpen zelf begonnen met het delen van lokaal nieuws. Lokaal Peel en Maas waardeert deze inzet en het werk van vrijwilligers.

Wat willen we bereiken?

Duidelijke regels en een menselijke gemeente

Lokaal Peel en Maas wil een gemeente die te vertrouwen en makkelijk te bereiken is. Een bestuur dat duidelijk is en zich aan afspraken houdt.

Inwoners zijn geen klanten, maar onderdeel van de gemeenschap. Daarom gaat dienstverlening niet alleen over regels volgen, maar ook over meedenken, uitleggen en samen oplossingen vinden. Dat vraagt om duidelijke regels, vaste en voorspelbare werkwijzen en ruimte voor de menselijke maat (kijken naar de persoon).

We willen een bestuur dat dichtbij staat en aanspreekbaar is. We schrappen onnodige regels en geven meer ruimte aan ideeën van inwoners en ondernemers. We doen dit vanuit vertrouwen. Digitale diensten zijn veilig en betrouwbaar, met persoonlijke hulp waar dat nodig is.

Informatie is duidelijk en voor iedereen te begrijpen. Digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet.

Eén duidelijke plek voor informatie

Goede communicatie tussen de gemeente en de dorpen is heel belangrijk. Inwoners moeten makkelijk kunnen zien wat er speelt in hun dorp en in de hele gemeente.

Daarom wordt dorpsnieuws beter zichtbaar gemaakt voor iedereen. De gemeente heeft hierin een taak. Een gemeente met veel dorpen vraagt om duidelijke en betrouwbare communicatie.

Samen met de dorpen zorgen we voor één herkenbare plek voor informatie. Zo raakt informatie niet verspreid (versnipperd: op veel verschillende plekken).

Gezonde financiën en lage belastingen

Lokaal Peel en Maas is blij met de lage belastingen en een gezond geldplan (begroting). De gemeente heeft ook reserves (spaargeld).

Elk jaar passen we de bedragen aan voor prijsstijging (indexatie: aanpassen aan hogere prijzen). Maar hogere belastingen zijn voor ons geen vanzelfsprekendheid (gebeurt niet automatisch).

Blijft er geld over aan het einde van het jaar, dan gebruiken we dit om de prijsstijging voor het nieuwe jaar te verzachten. Dat kan bijvoorbeeld door eenmalig geld terug te geven (teruggave).

Zo zorgen we voor duidelijkheid, vertrouwen en een gemeente die verantwoord omgaat met geld.

15. TOT SLOT

Lokaal Peel en Maas kiest voor realisme (wat echt kan), menselijkheid (oog voor mensen) en verbinding (samen). Zo bouwen we stap voor stap aan een Peel en Maas waar het fijn is om te wonen, te werken en samen te leven.

We hebben oog voor elkaar. We geven ruimte aan ideeën van inwoners (initiatief: zelf iets beginnen). We vertrouwen op de kracht van onze gemeenschap (mensen die samen leven).

Wij zijn een partij die mensen verbindt. We nemen verantwoordelijkheid (doen wat nodig is) en kiezen voor nuchter lokaal bestuur (praktisch en dichtbij besturen). Wij geloven dat de toekomst begint in onze 11 dorpen. Daar kennen mensen elkaar. Ze helpen elkaar en maken elkaar sterker.

Met dit programma kiezen we niet voor makkelijke leuzen (korte spreuken). We kiezen voor duidelijke keuzes. Voor een heldere richting en eerlijke ambities (doelen).

Samen Sterk, Puur Lokaal.